

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Zaaknummer 6047750

Wageningen Universiteit/ Wageningen University

Postbus 9101
6700 HB WAGENINGEN

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.04.2021	2021/0097019	2	10 november 2020	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte

U heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend op 10 november 2020. De aanvraag is gedaan vanwege het onderzoeken van de rol van bosmuis en grote bosmuis in de verspreiding en transmissie van het teken-encefalitis virus in heel Overijssel. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om de bosmuis en de grote bosmuis opzettelijk te doden of te vangen³.

U maakt voor het vangen van deze diersoorten gebruik van inloopvallen. Wij geven u daarvoor een ontheffing⁴. U mag inloopvallen buiten gebouwen niet bij u hebben zonder ontheffing⁵. Om die middelen te gebruiken tijdens het veldwerk geven wij u tevens een ontheffing van dat verbod⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op het onderzoeken van de rol van bosmuis en grote bosmuis in de verspreiding en transmissie van het teken-encefalitis virus in heel Overijssel.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 maart 2023.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 10 november 2020 en de bijbehorende stukken te weten:
- Activiteitenplan onderzoek bosmuizen Provincie Overijssel van 10 november 2020.

¹ In het kader van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8 Wnb

³ Art. 3.10, eerste lid onder a Wnb

⁴ Op basis van art. 3.4, tweede lid Wnb i.c.m. art. 3.9 Besluit natuurbescherming (vogels),

⁵ Wet natuurbescherming art. 3.24, tweede lid i.c.m. Besluit natuurbescherming, art. 3.10 en 3.11.

⁶ Wet natuurbescherming art. 3.25, vierde lid.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd⁷:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.5	In behandeling nemen van een aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3, 3.4, 3.8, 3.10 en 3.34 van de Wnb, in verband met handelingen in het kader van wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en re-populatie voor niet-commerciële doeleinden.	€ 0,00
Totaal leges		€ 0,00

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED] te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-004056 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van alle gemeenten in Overijssel⁸

⁷ Belastingverordening Overijssel 2020

⁸ Te weten: Staphorst, Rijssen-Holten, Raalte, Ommen, Olst-Wijhe, Oldenzaal, Losser, Kampen, Hof van Twente, Hengelo, Hellendoorn, Hardenberg, Zwartewaterland, Zwolle, Wierden, Twenterand, Tubbergen, Steenwijkerland, Haaksbergen, Enschede, Dinkelland, Deventer, Dalfsen, Almelo en Borne.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2021/0097019). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.
3. De ontheffinghouder, veldmedewerkers van de ontheffinghouder of de personen die in opdracht van de ontheffinghouder veldwerk uitvoeren naar beschermde soorten dragen een afschrift (digitaal) van de ontheffing bij zich, inclusief alle daarbij behorende bijlagen.
4. De in voorschrift 3 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van de voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan geven.

Bosmuis en grote bosmuis

5. Inloopvallen voor grondgebonden zoogdieren moeten regelmatig gecontroleerd worden. Het interval tussen de controles moet zijn afgestemd op de betreffende soort, maar mag niet langer dan twaalf uren zijn.
6. De inloopvallen voor grondgebonden zoogdieren zijn voorzien van geschikt voer en hooi. Indien nodig worden deze aangevuld c.q. vervangen door vers materiaal tijdens de controleronden.
7. De inloopvallen staan uit de zon en zodanig dat instroom van (regen-)water niet mogelijk is.
8. Het gebruik van inloopvallen is beperkt tot 10 locaties binnen Overijssel. Bij het gebruik van de inloopvallen mogen per locaties maximaal 50 individuen (in totaal) van bosmuis en grote bosmuis worden verzameld voor het onderzoek in het laboratorium.
9. Andere gevangen soorten dan bosmuis en grote bosmuis worden meteen vrijgelaten. Als meer dan 50 individuen op een locatie worden gevangen, worden de teveel gevangen individuen meteen vrijgelaten. U registreert de gevangen aantallen en soorten (ook de soorten die bijvangst zijn).
10. Verzamelde individuen worden uitsluitend ingezet voor het onderzoek waarvoor ontheffing is aangevraagd. Met teken-encefalitis virus geïnfecteerde dieren worden na afloop van het onderzoek gedood door deze met CO₂ te verstikken.

Hygiënemaatregelen bij veldonderzoek

11. Tijdens veldonderzoek is het verplicht hygiënemaatregelen te nemen om het risico op overdracht van ziektes (van mens op dier of dieren onderling) te minimaliseren. Het gaat daarbij om ziektes, waarvan op het moment van het onderzoek bekend is dat deze in Nederland voorkomen. De maatregelen die door de belangenorganisatie van de betreffende diersoort worden geadviseerd dienen in elk geval te worden opgevolgd. Raadpleeg voor maatregelen altijd de belangenorganisatie van de betreffende diersoort.
12. Ter voorkoming van verspreiding van invasieve exoten is het verplicht bij het verlaten van de locatie van een veldonderzoek eerst het profiel van schoenen, laarzen en banden van vervoersmiddelen grondig te reinigen met water en een borstel om plantenresten volledig te verwijderen.

Rapportageplicht jaarlijks

13. De ontheffinghouder stuurt ons jaarlijks een beknopte evaluatie toe, waarin het vangonderzoek wordt geëvalueerd. In de evaluatie vermeld u de naam van het project, de gemeente, hoe vaak er is gevangen en welke soorten in welke aantallen zijn gevangen (ook soorten die meteen zijn vrijgelaten). Tevens vermeld u eventuele (bijna-) dodelijke ongelukken onder vermelding van leerpunten om dergelijke situaties te voorkomen. De ontheffinghouder levert dit rapport uiterlijk 15 februari 2022 en 15 februari 2023 digitaal aan bij Gedeputeerde Staten van Overijssel via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl, onder vermelding van Wet natuurbescherming – soorten en het kenmerk van de ontheffing (2021/0097019).

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	7
A1	Bevoegdheid	7
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	7
A2	Procedure	7
	A2.1 Overeenstemming andere provincie	7
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente	7
	A2.3 Ontheffing soorten niet zomaar toepasbaar binnen Natura 2000-gebied	7
A3	Toetsingskader soorten	7
	A3.1 Wettelijke regels	7
	A3.2 Provinciaal beleid	8
	A3.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	8
	A3.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	8
B	AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN	8
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
	B1.1 Omschrijving van de activiteiten	8
	B1.2 Doel van het ecologisch onderzoek	9
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
	B1.4 Middelen waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
	B1.5 Periode	9
	B1.6 Onderliggende documenten / informatie	9
	B1.7 Aanvullende gegevens	10
	B1.8 Conclusie noodzaak ontheffing	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	10
C1	Inhoudelijke beoordeling	10
	C1.1 Beoordeling inventarisatiemethode	10
	C1.2 Beoordeling (vang)middelen	10
	C1.3 Jaarlijkse plicht om te rapporteren	11
	C1.4 Alternatievenafweging	11
	C1.5 Wettelijk belang	11
	C1.6 Beoordeling staat van instandhouding	11
	C1.7 Toetsing aan overige vereisten	12
	C1.8 Eindconclusie toetsing	12
	C1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden	12
D	Slotconclusie	12

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (art. 1.3, derde lid Wnb) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De activiteiten bestaan uitsluitend uit onderzoek in verschillende vormen naar beschermde soorten. Effecten op populaties op het grondgebied van een andere provincie treden niet op. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van alle gemeenten¹⁰ in de provincie Overijssel gestuurd met het verzoek om advies. De gemeenten zijn vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A2.3 Ontheffing soorten niet zomaar toepasbaar binnen Natura 2000-gebied

Als ecologisch onderzoek binnen (de invloedsfeer van) een Natura 2000-gebied plaats vindt, dan is er mogelijk sprake van (tijdelijke) negatieve effecten op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied. Als er sprake is van een kans op significant negatieve gevolgen heeft u mogelijk ook een natuurvergunning nodig op basis van de Wnb¹¹. Neem in dat geval contact met ons op. Wij zijn ook voor dat onderdeel bevoegd gezag.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met de vereisten

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Te weten: Staphorst, Rijssen-Holten, Raalte, Ommen, Olst-Wijhe, Oldenzaal, Losser, Kampen, Hof van Twente, Hengelo, Hellendoorn, Hardenberg, Zwartewaterland, Zwolle, Woerden, Twenterand, Tubbergen, Steenwijkerland, Haaksbergen, Enschede, Dinkelland, Deventer, Dalfsen, Almelo en Borne.

¹¹ Wet natuurbescherming, artikel 2.7, tweede en derde lid.

op economisch, sociaal en cultureel gebied en met regionale en lokale bijzonderheden¹². Voor zover dat in overeenstemming is met de wettelijke regels¹³. Ook het Besluit natuurbescherming¹⁴ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁵ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A3.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk vangen en het beschadigen van rust- en verblijfplaatsen. Deze vrijstelling geldt ook voor het ecologisch onderzoek in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling¹⁶. De vrijstelling geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit per soort is weergegeven in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. En als aan onderstaande voorwaarden is voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A3.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel Natuur geven we uitleg over de wijze waarop onze provincie uitvoering geeft aan de Wet natuurbescherming. De beleidsregel wordt aangepast als daar aanleiding toe is. In 2019 is onder andere een paragraaf aan de beleidsregel toegevoegd over jaarrond beschermde vogelnesten. Deze wijziging is 1 september 2019 inwerking getreden.

Achtergrondinformatie bij wijzigingen in onze beleidsregels vindt u in de 'Handreiking soortenbescherming'¹⁷.

B AANVRAAG ONTHEFFING – DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van de activiteiten

U vraagt een ontheffing voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in provincie Overijssel.

¹² Wet natuurbescherming, art. 1.10, derde lid.

¹³ Wet natuurbescherming, art. 3.3, vierde lid en/of art. 3.8, vijfde lid.

¹⁴ Art. 3.9, art. 3.10 en art. 3.11, Besluit natuurbescherming

¹⁵ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming.

¹⁶ Ambtelijke afstemming over reikwijdte vrijstelling in maart 2020.

¹⁷ Zie website provincie Overijssel: <https://www.overijssel.nl/loket/vergunning/milieu-natuur/wet-3/> Onderaan de webpagina onder het kopje 'Toelichting'.

Als onderdeel van een PhD-project bestudeert één van uw onderzoekers de rol van wilde muizen in de verspreiding en transmissie van het teken-encefalitis virus. Het teken-encefalitis virus wordt sinds 2016 in Nederland gevonden en ieder jaar worden patiënten gemeld met infectie van het virus. Het virus veroorzaakt ontstekingen in de hersenen en hersenvlies en kan dodelijk zijn. Het is daarom van belang een duidelijker beeld te krijgen welke dieren een rol spelen bij de verspreiding van dit virus in Nederland.

De onderzoeker hypotheetiseert dat de grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) een belangrijkere rol speelt in de circulatie van dit virus dan de gewone bosmuis (*Apodemus sylvaticus*). De grote bosmuis wordt geassocieerd met het voorkomen van het teken-encefalitis virus in Duitsland. De grote bosmuis is met een opmars bezig vanuit Duitsland naar Nederland. Met name in de provincie Overijssel wordt deze muis dan ook veel gevonden. In Nederland overlapt de verspreiding van de grote bosmuis met de verspreiding van het teken-encefalitis virus.

De muizen zullen met Heslinga live-traps gevangen worden. De Heslinga live-trap is een val die speciaal is ontwikkeld voor het vangen van muizen en zal dus geen bijvangst in de vorm van andere dieren opleveren. De grote bosmuis zal gevangen worden in locaties waar de populaties van deze muizen groot zijn. De leerstoelgroep heeft in de afgelopen 2 jaar op meerdere locaties in Nederland muizen gevangen en hierdoor is er een goed beeld van de grote bosmuizen populaties in Overijssel. De normale bosmuis zal voornamelijk in andere gebieden in Overijssel (en Gelderland) gevangen worden.

Om de hypothese te testen zullen de gevangen (grote) bosmuizen naar een locatie van de WUR worden meegenomen. Hierbij wordt de intensiteit en duur van infectie met het teken-encefalitis virus in deze muizen getest. De muizen worden daarbij geïnfecteerd met het virus. Na afloop van het onderzoek worden de muizen gedood omdat het weer terugplaatsen een risico voor de volksgezondheid kunnen vormen. Dit vindt in het laboratorium plaats door deze te vergassen met CO₂.

Het project is door de Centrale Commissie Dierproeven vergund.

B1.2 Doel van het ecologisch onderzoek

Het doel van het onderzoek is het bestuderen van de rol van grote bosmuis en bosmuis in de verspreiding van het teken-encefalitis virus.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen voor de soorten bosmuis en grote bosmuis. Het gaat om de verboden om bosmuis en grote bosmuis te doden en te vangen¹⁸.

B1.4 Middelen waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U heeft ook ontheffing aangevraagd voor het onder zich hebben van de volgende (vang)middelen:

- inloopvallen (grondgebonden zoogdieren)

B1.5 Periode

U vraagt ontheffing aan voor een periode van 1 maart 2021 tot en met 1 november 2021.

B1.6 Onderliggende documenten / informatie

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Activiteitenplan onderzoek bosmuizen Provincie Overijssel van 10 november 2020.
- E-mail met beantwoording enkele vragen op 25 januari 2021
- E-mail met verzoek verlenging termijn ontheffing tot 1 maart 2023 in verband met tijdstip van verlening van ontheffing van 8 april 2021.
- E-mail met verzoek aanvulling aanvraag met onder zich hebben van inloopvallen van 20 april 2021.

¹⁸ Art. 3.10, eerste lid onder a Wnb

B1.7 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 20 november 2020 ontvangen. Per e-mail zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 25 en 26 januari 2021¹⁹ ontvangen. Daarnaast hebt u per e-mail van 8 en 20 april aanvullende gegevens aangeleverd²⁰.

B1.8 Conclusie noodzaak ontheffing

Tijdens het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek is er sprake van overtredingen van verbodsbepalingen. Dat kan veroorzaakt worden door de wijze van onderzoek (vangen van dieren), maar ook door het gebruik van verboden en/of niet selectieve vangmiddelen²¹. Er is een ontheffing nodig om ecologisch veldwerk te verrichten ten behoeve van het verzamelen van informatie over de aanwezigheid van een soort, de effecten op de staat van instandhouding van een soort of om specifieke kennis te vergaren om kennislacunes weg te nemen.

U heeft tevens een ontheffing nodig van het verbod om verboden vangmiddelen buitenshuis bij u te hebben.²² Dit verbod geldt binnen deze aanvraag voor inloopvallen.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling.

C1.1 Beoordeling methode

Het doel van het onderzoek is het bestuderen van de overdracht van het teken-encefalitis virus. Hiervoor is het nodig dat u beschikt over levende proefdieren. Het verzamelen van bosmuis en grote bosmuis vindt plaats in deelgebieden waar de soorten naar verwachting voor komen. Het onderzoek heeft niet als doel de verspreiding van de soorten in kaart te brengen. U geeft aan maximaal 50 individuen (van beide soorten samen) per vangstlocatie te vangen. Er zijn maximaal 10 vangstlocaties, verspreid over Overijssel. Wij verbinden dit maximale aantal als voorschrift aan de ontheffing. Wanneer meer dieren of andere soorten worden gevangen worden deze vrijgelaten. Wel moeten ook bijvangst worden gerapporteerd in de rapportage.

U geeft niet aan hoe vaak de vallen wordt gecontroleerd. Wij leggen u aanvullend een voorwaarde op dat de vallen tenminste eens in de 12 uur gecontroleerd moeten worden en voorzien moeten worden van voldoende isolatie en voedsel. Dit komt overeen met de normaliter gehanteerde onderzoeksmethode met inloopvallen.

Aanvullend leggen wij u op dat u de profielen van schoeisel en van banden van vervoersmiddelen moet reinigen, voordat u een onderzoekslocatie verlaat. We doen dit om ongewenste verspreiding van invasieve exoten zo veel mogelijk te voorkomen. Deze exoten verdringen de inheemse flora. Dit voorschrift geldt voor elke onderzoekslocatie.

C1.2 Beoordeling (vang)middelen

In uw aanvraag heeft u aangegeven welke vangmiddelen bij het onderzoek ingezet wordt (zie ook paragraaf B1.4). Het doel is een aantal levende bosmuizen en grote bosmuizen per locatie te verzamelen voor onderzoek in het laboratorium. U gebruikt daarvoor inloopvallen. Deze inloopvallen worden

¹⁹ Ons kenmerk 2021/0022315 en 2021/0098045

²⁰ Ons kenmerk 2021/0099814 en 2021/0107593

²¹ Wet natuurbescherming, art. 3.4, eerste en vierde lid en art.3.9, eerste en derde lid.

²² Wet natuurbescherming, art. 3.24, tweede lid i.c.m. Besluit natuurbescherming, art. 3.10 en 3.11.

tenminste elke 12 uur gecontroleerd en worden voorzien van voldoende voedsel. Wanneer andere soorten worden gevangen, worden ze direct weer vrijgelaten. Voor dit opnieuw vrijlaten is geen ontheffing nodig.

Bij het gebruik van niet selectieve vangmiddelen is terughoudendheid geboden. Het gebruik van deze middelen is wettelijk verboden, onder andere doordat zij ook een bedreiging (kunnen)vormen voor de staat van instandhouding van in het wild levende dieren. Bij ecologisch veldonderzoek worden dieren weliswaar zo snel mogelijk weer vrij gelaten, maar een deel loopt het risico op beschadiging en/of gaan dood. Bovendien is niet van alle middelen duidelijk of ze niet schadelijk zijn voor andere dieren dan de soorten die men wil vangen.

Buiten gebouwen vangmiddelen bij zich hebben

In bovenstaande paragrafen geven wij u toestemming om verschillende vangmiddelen te gebruiken. Wij verlenen wij u tevens een ontheffing om deze middelen buiten bij u te hebben, als u deze aantoonbaar nodig heeft voor het uit te voeren onderzoek.²³

C1.3 Jaarlijkse plicht om te rapporteren

De ontheffing geldt gedurende één jaar. Ieder jaar levert u een rapportage aan over de uitgevoerde onderzoeken. In de evaluatie vermeld u de naam van het project, de gemeente, hoe vaak er is gevangen en welke soorten in welke aantallen zijn gevangen (ook soorten anders dan (grote) bosmuis die meteen zijn vrijgelaten). Tevens vermeld u eventuele (bijna-) dodelijke ongelukken onder vermelding van leerpunten om dergelijke situaties te voorkomen.

De rapportage stuurt u ons voor 15 februari 2022 en 2023 toe. In verband daarmee, hebben wij de duur van de ontheffing verlengd tot 1 maart 2023. Deze rapportage is tevens relevant als vinger aan de pols voor het bevoegd gezag.

C1.4 Alternatievenafweging

Voor het onderzoeken van de overdracht van het teken-encefalitis virus kunnen geen laboratoriummuizen worden gebruikt omdat deze het virus niet overleven. Het nemen van bloedmonsters is geen alternatief omdat dit geen mogelijkheid biedt om in detail de overdracht van dit virus van muis naar teek te bestuderen. Wij zijn van oordeel dat er voor de uitvoering van het onderzoek geen andere bevredigende oplossingen zijn. De dodingsmethode door muizen met CO₂ te vergassen is een methode die als meest diervriendelijk is te beschouwen omdat deze minder stress oplevert.

C1.5 Wettelijk belang

U vraagt ontheffing aan op grond van de volgende wettelijke belangen:

- Volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
- Onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van soorten of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten

Wij zijn van oordeel dat voldoende is onderbouwd dat er sprake is van deze belangen. Het teken-encefalitis virus is een virus dat ook bij mensen gevaarlijk kan zijn. Het virus veroorzaakt ontstekingen in de hersenen en hersenvlies en kan dodelijk zijn. Het is daarom van belang dat een duidelijker beeld wordt verkregen welke dieren een rol spelen bij de verspreiding van dit virus in Nederland. Het is daarom van belang de rol van andere diersoorten in de overdracht te onderzoeken.

C1.6 Beoordeling staat van instandhouding

²³ Op basis van Wet natuurbescherming, art. 3.25, vierde lid.

Als gevolg van het onderzoek worden aantallen bosmuis en grote bosmuis uit hun natuurlijke verspreidingsgebied onttrokken. Per monsterlocatie worden maximaal 50 individuen onttrokken. In totaal maximaal op 10 verschillende locaties.

De grote bosmuis wordt alleen gevangen in gebieden waar de grote bosmuis algemeen is en de gewone bosmuis lijkt te verdringen. Deze gebieden zijn bekend uit eerder onderzoek. Bosmuis wordt gevangen op controlelocaties. Doordat er op basis van het verspreidingsonderzoek vooraf kennis is over de verspreiding, wordt het effect op de muizenpopulaties gereduceerd tot een minimum.

Muizenpopulaties hebben een groot herstellend vermogen. Muizenpopulaties fluctueren enorm per jaar en per seizoen. De populatiegrootte varieert van 20 tot 86 muizen per hectare, met uitschieters tot meer dan 900 muizen per hectare. Door de hoge mate van herstel van muizenpopulaties (veel nakomelingen) is het niet te verwachten dat het wegvangen van wilde muizen een effect heeft op de staat van instandhouding.

C1.7 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien in dit geval geen aanleiding voor een andere afweging op de aanvraag voor een ontheffing.

C1.8 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen verlenen we. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

C1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor het doen van ecologisch (inventarisatie)onderzoek in de Provincie Overijssel te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb